

РЕЦЕНЗИЯ

на научните трудове на доц. Маргарита Бакрачева

за избор на доцент по Педагогическа психология- 3.2 за нуждите на ФНПП

/ обявен с държавен вестник Брой 14, от 16 март 2018 г./

Рецензент: Наталия Хр. Александрова

проф. дпсн

Представените за рецензиране трудове на доц. М. Бакрачева са селектирани според шифърът на обявения конкурс по „Педагогическа психология”.

В този смисъл определено смятам, че актуалните проблеми на българското училище изискват и налагат в подготовката на бъдещите учители и педагози да се постави важен акцент в тяхното обучение по психология и по-конкретно в обема от психологически знания по педагогическа психология в посока задълбочено изучаване и компетентност по редица личностно психологически феномени. В контекста на това виждане определено съм убедена и смятам, че доц. М. Бакрачева задълбочено и с научна вещина изследва психосоциалната идентичност при юношите. Професионалното проучване и установяване на особеностите на този психологически феномен насочва към подготовката на бъдещите учители за личностно ориентирана работа в рамките на учебно възпитателната дейност. При това усилията на доц. М. Бакрачева са ориентирани към адаптиране и прилагане на получените резултати в консултативната и образователна практика.

Другият монографичен труд, в който тя изследва психичното благополучие в българска културна среда като извежда вътрешните и външни стимули, които я обуславят. Структурирането на тези стимули са в резултат на авторово обобщение и изводи. Според изследователските проучвания на този психологически конструкт се дефинират препоръки за поддържането на психологически вътрешен баланс и положителните нагласи, които предпоставят психичното благополучие.

Относно тези две публикации бях значително улеснена в коментара и оценката на тези трудове, тъй като те вече имаха своята компетентна и одобрителна, висока оценка от рецензентите на тази научна продукция.

Тези две изследователски линии, представени в първите две публикации от списъка с научни трудове насочват доц. М. Бакрачева към едно по-детайлно изследване на психичното благополучие и психосоциалната идентичност. Тя привежда емпиричните си търсения като ги фокусира към изследване на преживяването за смисъла за живот, представата за реален и очакван Аз. Актуалното познаване и проучване на тези важни за адекватното психическо развитие на учащите се, които са и част от ключовите решения за преодоляването и превенцията на проблемите, свързани с проявите на агресия, проблеми с общуването и др. проблемни поведенчески и емоционални предизвикателства в училище. И тук доц. М. Бакрачева търси и насочва усилията си към прилагането на психологически техники за интервенция.

Кандидатката за конкурса се обръща и към изкуството като част от обучението и по-конкретно разглежда и анализира фототерапията, която стимулира толерантността и приобщаването, развива проактивното поведение.

Трудовете на доц. М. Бакрачева засягат редица актуални проблеми като мотивацията за учене в чужбина, което според мен е важен и психологически проблем, свързан не толкова с въпроса за желание за престиж на друго място, колкото сякаш приема формата на мода и съответно е модел за подражание и в този смисъл се наблюдава ефекта на заразяването. В този ред на мисли като всяка модна тенденция идва и отминава, но кандидатката разглежда и се спира на аспектите за задържане на младите хора, за което трябва да се работи още в училищната среда. За тази цел тя има компетенцията за подготовката на бъдещите учители, които да насочат усилията си в тази посока, която има своите психологически специфики с широка личностно ориентирана вариативност.

От изследователските търсения на доц. М. Бакрачева не убягва и проблемът за социалните мрежи, който тя свързва и разработва в контекста на изграждането на идентичността на човека. Определено смятам, че отчитането на тази много дискутирана и актуална реална предикативност, което е и постижение на нашето време, има своите нееднозначни рефлексии върху изграждането и формирането на учащите се. В този смисъл познаването на този проблем в детайли е достатъчно основание за компетентна подготовка на самите учители и педагози с цел премереното развиващо психическото развитие на децата потребление и влияние на социалните мрежи. А за тази цел доц. М. Бакрачева има своята професионална информираност, както и умения за практическа работа. Определено тази тематика е нужно да залегне в подготовка на бъдещите

учители и педагози, имайки своите акценти на превенция по отношение на тази нова за клиничната практика зависимост.

Особено задълбочен е изследователският интерес на доц. М. Бакрачева към проблемите на образованието. И по-конкретно разработването и проучването на взаимоотношенията учител-ученик като са изведени на базата на голям масив от данни /проект, включващ извадка от 2535 учители, в който кандидатката е активен участник /, които са сериозно основание за формулировката на изводи и обобщения, които имат своето базово място за решаването на редица училищни проблеми. В публикацията се изтъква значението на личностните особености, семейната среда за разрешаването и преодоляването на трудни, проблемни ситуации в училищната среда.

Друг аспект разглеждан и анализиран в контекста на проблемите в образованието е вечният, неизчерпаем и актуален в същото време проблем с мотивацията за учене. Емпиричната разработка, която е част от мащабно проектно проучване, споменато по-горе дава основание за констатиране на някои не докрай използвани възможности и подходи за развитието на интересите, креативните нагласи и мотивация на учащите се. По отношение на проблемите на ученето доц. М. Бакрачева разглежда конструктивистката теория, както и идеите на Л. Виготски в контекста на електронната форма на учене и възможностите за учене, отчитащи „индивидуалната траектория на развитието” на учащите се.

Като цяло проведените изследвания са една добра база за доц. М. Бакрачева за актуалното познаване на проблемите на българското училище и образование. А това е една надеждна и реална основа и за психолого-педагогическата подготовка на бъдещите учители и педагози.

Според мен, актуалното състояние, песимизмът, който се разпространява като публична оценка и отношение към образованието, могат да бъдат преодолявани само чрез реални, компетентни изследвания и анализи, респективно адекватно интерпретирани. Тяхното познаване, генерираните обобщения и изводи са надежден фундамент за адекватни в този конкретен смисъл аналогични приложни техники и практики, представени в разработките на доц. М. Бакрачева, и които показват компетентен изследователски подход, умения за анализ, интерпретация и привеждането на постигнатото в изследванията на езика на практиката.

Определено смятам, че представената научна продукция, справката за цитиранията /представени са 75 такива/, активностите на доц. М. Бакрачева по отношение на участия в проекти, обучение и съдържанието, проблемни области на компетенции в рамките на консултантска интервенция и дейност ѝ дават възможност да се изгради като един съвременен доцент по Педагогическа психология. Преподавател, познаващ добре проблемите на настоящата ни образователна среда и разгръщаш личностно ориентиран и формиращ подход за познаване и консултиране на най-важната част от тази образователна среда, а именно учащите се и учителите.

Отбелязвайки също така и нейната основна специалност, а именно „Социална педагогика”, което е още едно основание да препоръчам и да заставам зад избора на доцент по Педагогическа психология на доц. Маргарита Бакрачева. Към аргументите ми, подкрепящи изборът на доц. по Педагогическа психология на доц. Маргарита Бакрачева са още:

1. Към срока на обявяването на конкурса кандидатката за доцент по Педагогическа психология вече е със стаж на изследовател с научно звание – доцент.
2. Научната продукция на доц. Маргарита Бакрачева убедително илюстрира нейните научноизследователски умения, способността да търси психологическата същност на изучаваните проблеми, компетентност за интерпретиране, научна сензитивност към актуалните ни проблеми в живота и образованието.
3. Впечатляват положените усилия и умения за привеждане на консултантско и приложно ниво установените емпирично психологически специфики на изследваните психологически феномени.

Не мога да не обърна внимание на факта, че доц. М. Бакрачева има вече в творческата си биография и опита на научен ръководител на двама защитили докторанта, както и понастоящем е научен ръководител на още двама докторанта.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на Уважаемото жури и Уважавания Факултетски съвет да избере доц. Маргарита Бакрачева за доц. по Педагогическа психология за нуждите на ФНПП.

18.07. 2018

Подпис:
/ проф. Н. Александрова/